

Po stopách minulosti: Zašlú slávu kúpeľov odhaľujú vzácne snímky

Dobové fotografie z Ľubovnianskych kúpeľoch, ktoré kedysi nazývali aj Novoľubovnianske, sú ako z iného sveta. Dnes už iba málo, alebo skoro nič nepripomína vychýrené kúpele s krásnymi vilami, honosnými jedálňami, promenádami či parkami.

Časy, kedy v chýrnych kúpeľoch panoval čulý ruch, ostali však v spomienkach Márie Hudákovej z Novej Ľubovne, ktorá sa s nimi za života rada podelila a jej syn Vincent Hudák si ich uchoval, okrem dobových fotografií, v srdci i mysli.

POZORNÝ ČITATEĽ ODHALIL FOTOGRAFIU

Rubrika Kedysi a dnes prináša pre čitateľov veľmi vzácne historické snímky, a to aj vďaka nášmu prispievateľovi Jozefovi Majerničkovi, ktorý rád ponúkne úžasné kúsky zo svojho cenného archívu pre Ľubovnianske noviny. Tak ako aj fotografiu servírky, vtedy ešte bezmennej (uverejnená bola v ĽN č. 12, 24. marca). Vďaka nášmu pozornému čitateľovi Rudolfovi Romanovi, ktorý si spomenul, že túto fotografiu už videl v knihe Putovanie časom a tiež bližšie informácie k nej, sme sa dostali k synovi hlavnej aktérky fotografie Vincentovi.

„Ako mnoho dievčat z dediny, keď skončili základnú školu, išli do služby, niektoré aj do Budapešti, tak aj mama išla, do kúpeľov ku Probstnerovcom,“ začne rozprávanie pán Vincent Hudák nad množstvom krásnych retro snímok z kúpeľov, ktoré vyrážajú dych pri pomyslení, že takúto krásu pohltí nenávratne čas.

PANSTVO SI JU OBLĚUBILO, VOLALI JU MARINKA

Dozvedeli sme sa tak, že Mária Hudáková z Novej Ľubovne išla do služby ako 16-ročná a zotrvala tam 16 rokov. „Mamu si pani Eugénia Probstnerová mimoriadne obľúbila, stále jej hovorila - ty, dzecko moje, ty budeš len tu,“ vytáhuje zo spomienok Novoľubovňan

a pripomenie i to, že mamu familiárne volali Marinka. A dodnes k Hudákovcom volajú „do Marinky“.

Slúžiť kedysi v rušných kúpeľoch bolo síce šancou pre mladé dievčatá, naučili sa mnohému a stretli všelijakých významných ľudí, bola to však v prvom rade veľká drina. Pani Mária musela každý deň upiecť 30 pecňov chleba, upratať, pripraviť postele pre kúpeľných hostí a pomáhať všade, kde bolo treba. „Pomáhala aj kuchárke, to bola Maďarka, kuchár bol Slováčok... Tiež v kúpeľnom dome, vymeniť plachty, a tak. Chodila tam zväčša maďarská šľachta a ľudia z dolniakov. Mama spomínala, že tam prichádzali ľudia chorí na reumu, daktorých len na plachte doniesli a v kúpeľoch sa tak vyliečili, že domov išli na svojich. Chlapi z Chmeľnice tam kopali na zábaly aj rašelinu,“ hovorí syn, ktorého mama sa dožila vysokého veku a hlavne v poslednom roku života, v 96-tich rokoch, keď už myseľ zatieňoval vek, vracala sa do mladosti. „Pýtala sa nás - Pán už jedol? Lebo po smrti pani Probstnerovej sa starala o pána,“ pripomenie Vincent Hudák i to, že mama sa v roku 1940 vydala, mala štyri deti, žiaľ, dve zomreli v detskom veku.

ZBÚRALI AJ KOSTOLÍK

Pani Mária mala v úcte svojich zamestnávateľov a oni ju. Ako spomínal syn, dovolili jej bývať v Probstner vile, volali ju dom-vedúca. Napriek tomu, nemohla nič zanedbať. V lete prichádzalo do kúpeľov aj 350 hostí, čo si vyžadovalo obrovské množstvo starostlivosti i organizácie. Domov jej panstvo dovolilo chodiť len raz za mesiac, na jeden - dva dni. „Pustili ju v sobotu, ale povedali - dobre, Marinko, môžeš ísť, ale v nedeľu si nazad. Neboli telefóny, tak len skočila pozrieť domov po poľnej ceste,“ dopovie pán Vincent i to, ako miestni chodili na vodu do kúpeľov, ktorá bola taká silná, že cestou vyrážala zátky z bandasiiek. Tiež na to, ako mama chodievala s pánom autom na nákupy, čo bol tiež v tej dobe veľký zážitok. Ľúto mu je dnes akurát to, ako kúpele neslávne skončili. „Najhoršie bolo, keď nastal nový režim, kúpele sa potom rozkrádali, všetko búrali... A najväčšia škoda je, že zbúrali aj kostolík, ktorý bol nad prameňom a zasvätený Božskému srdcu,“ dopovedal pán Vincent a pripomenul aj to, že kedysi sa kúpeľom v krásnom prírodnom prostredí, aj so vzácnymi stromami hovorilo Novolubovnianske.

Rodina Hudáková sa ešte dlho starala aj o hrob pani Eugénie, ktorá zomrela v roku 1932 a pochovaná je v kúpeľoch, kde je údajne pochovaný aj jej syn Anatol, ktorý zomrel v I. sv. vojne. Pán Vincent vie, že mama si vážila svojich zamestnávateľov a je rád, že sa dožila vysokého veku a mohol tak s ňou zdieľať nádherné spomienky na ťažký, ale naplnený život.

Mária Hudáková s manželom a deťmi, dvojčatami. Na fotografii hore pózuje na jazierku v kúpeľoch neznámemu fotografovi.

V kúpeľoch to žilo, pracovali tu ľudia z okolitých obcí a kúpeľní hostia radi využili aj atraktívne vozenie sa na sene či člnkovanie v jazierku.

Kúpeľný dom z roku 1905

Kúpeľný dom z roku 1919

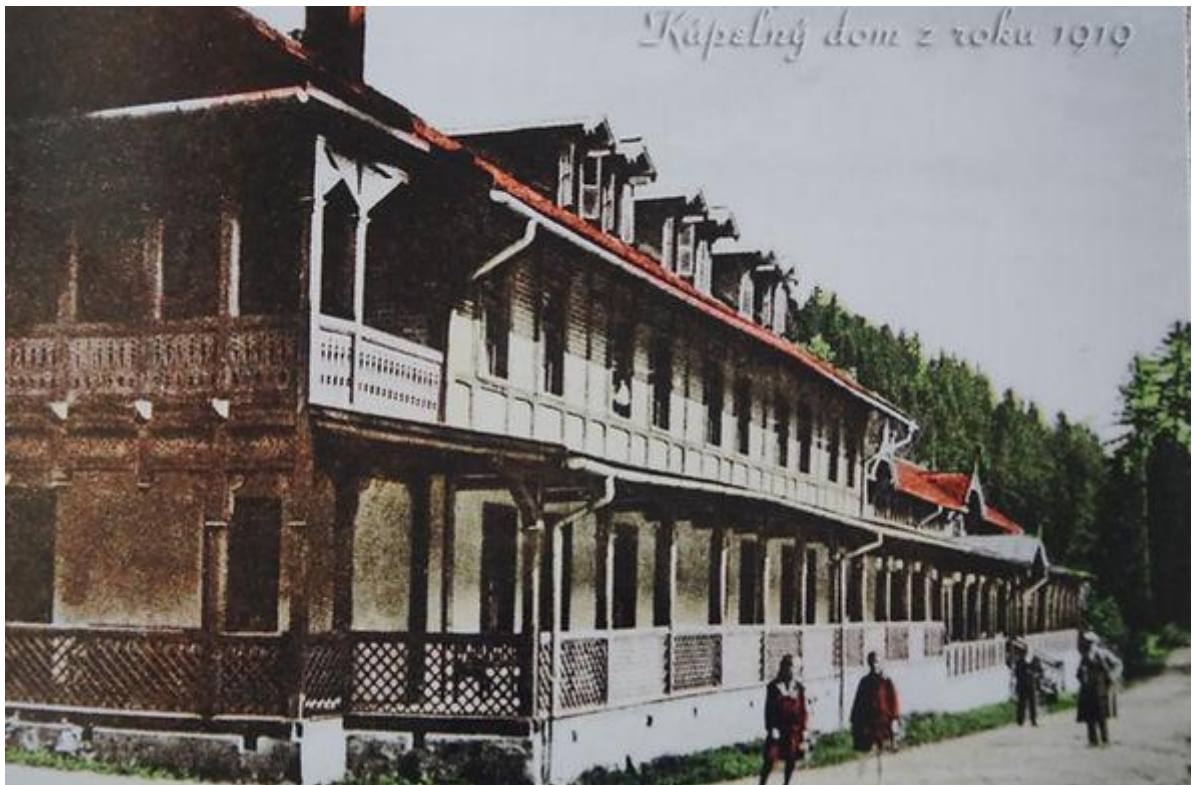

foto: Edvin Fazekaš, archív rodiny Hudákovej
(Pozn. Materiál bol uverejnený v Ľubovnianskych novinách č. 19, 15. máj 2024)